

El llenguatge

Expressions hiperbòliques

L'ús sistemàtic de la hipèrbole —l'expressió exagerada—, que diuen que és tan pròpia del nostre poble i de la nostra època, obliga a una renovació constant de les formes de llenguatge amb què s'ha de manifestar o formular, especialment dels adjectius o termes equivalents, que es gasten aviat i es desproveeixen, per tant, del seu primitiu valor significatiu. No seria segurament desncertada la recomanació de preferir més aviat la precisió i l'exactitud a la hipèrbole, però si és per aquesta figura, que hom es decideix, bé caldria que les noves formes de llenguatge a què cal recórrer continuament en aquest ús fossin pròpies i no emmanlevades a una altra llengua.

Una d'aquestes expressions adjectives hiperbòliques avui molt usuals, amb què es vol indicar gran luxe, esplendor enlluernador, magnificència extrema, etc, és «de fàbula»: «un pis de fàbula», «un cotxe de fàbula», «un viatge de fàbula»... I fins i tot alguns publicistes no vacilen a recórrer-hi en la llengua escrita. Però «fàbula» és un barbarisme inacceptable, fins i tot en el llenguatge hiperbòlic. Es prou sabut que la forma catalana d'aquest mot és *faula*. Ara: no proposariem pas de dir, per exemple, «un viatge de *faula*», frase artificiosa i resultat evident d'una traducció literal. Podriem dir, en canvi, un viatge *fabulós*, un vestuari *fabulós*, un xalet *fabulós*, usant l'adjectiu *fabulós* amb el valor que ja li reconeix el Diccionari: «altament increïble, exagerat», i que hom interpreta fàcilment a causa del seu luxe, magnificència, etc. I potser més encertada ens semblaria encara una expressió anàlogament adjectiva com de *somni*, que denota perfectament aquesta idea de magnificència increïble, de luxe inimaginable: un viatge de *somni*, una casa de *somni*.

Suposem que ningú no trobara estrany el rebuig de «fàbula» al costat de l'acceptació de *fabulós*. Només cal comparar *faula* i *fabulós* amb *taula* —mot que ha sofert una evolució idèntica a la de *faula*— i *tabular*: un relleu *tabular* (és a dir, de forma de *taula*). *Fabulós* i *tabular* són cultismes, formes llatinitzants, com ho són aquos i *ocular*: allunyades dels noms catalans corresponents, *aigua* i *ull*. Anàlogament, així com admetem *oculista*, relacionat amb *ull*, admetem *fabulista*, relacionat amb *faula*.

Albert Jané